

Női felső kereskedelmi iskola a Magyar Pedagógiában (1909-1938)

Stummer Krisztina - PTE OTNDI

HUCER 2021 Konferencia
2021.05.27-28.

Női felső kereskedelmi iskola

- Középfokú iskolatípus
- Az első női iskola: 1909, Pozsony (1918: 17 db)
- A fiú iskolák szervezete és tanterve alapján működött (1895. évi 44.001.sz. rendelet)
- 3 éves képzés, 1919-től 4 évre emelkedik
- 1912-től kereskedelmi érettségit ad
- Első törvényi szabályozás: 1938 (gyakorlati gazdasági középiskola létrehozása)
- 1938-tól kereskedelmi középiskola lett
- Új tanításterv: 1940

Magyar Pedagógia

- 1892-től megjelenő szakmai lap – Magyar Paedagogia
- 1947 és 1961 között szünetel a kiadás
- Kezdetben a Magyar Paedagogiai Társaság szaklapja
- Jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának folyóirata
- Szerzői mindig az adott kor kiemelkedő alakjai
- Szerkesztők: Weszely Ödön, Fináczy Ernő, Imre Sándor, Kornis Gyula

Források

- Arcanum adatbázis
  - „Felső kereskedelmi” ; „Felsőkereskedelmi”
- Csak azok a cikkek kerültek bele a vizsgálatba, amelyek a női felső kereskedelmi iskoláról, képzésről véleményt formáltak
- **4 db** cikk
- Szerzők:
  - Szuppán Vilmos: felső kereskedelmi iskolai igazgató, felsőbb leányiskolai igazgató
  - Loczka Alajos: kémikus tanár, 1937: Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Szakoktatási Ügyosztályának vezetője
  - Bálint Aranka: polgári, majd kereskedelmi iskolai tanár, a feminista mozgalom támogatója

A képzést érintő cikkek

➤ Szuppán Vilmos:

➤ „Suppán Vilmos helyesli az előadó ama kívánságát, hogy a leányok kiképzése egyenlőértékű legyen a fiúkéval, de nagy tévedést lát a két nem képzésének teljesen azonossá tételében. Ennek útjában áll a nőnek a férfiétől elütő fiziológiai és pszichológiai alkotása és különleges képességei, melyek őt egyrészt kiválóan alkalmassá teszik az üzlet bizonyos munkakörei számára (péld. Elárusításra, ízlést, nyelvtudást igénylő feladatokra), másrészt egyenesen kizárják más munkakörökből, amelyet a férfiú mindenkor jobban fog tudni betölteni [...] De azonfelül sohasem szabad a leánynak valamely hivatásra való kiképzésben megfeledkezni az anyai és háziasszonyi teendőkre való neveléséről s azáltal őt elidegeníteni természetes hivatásától.” (Suppán, 1914. 61.o)

-
- ▶ „Erről az iskoláról kezdettől fogva az volt a felfogás, hogy azonosnak kell lennie a fiúiskolával. [...] egyrészt a két nem testi és lelki különbsége, másrészt a nőknek a férfiakétól eltérő elhelyezkedési lehetőségei a fiú- és leányiskolák különbözőségét kívánják. Mindazonáltal, a testgyakorlat és heti egyórai kötelező gépírást kivéve, a női iskolának szóról-szóra ugyanaz a tanterve van, mint a fiúiskolának. Így tehát kétszeresen beteg: rajta van a fiúiskola minden nyavalyája, azonfelül női nevének dacára nem leányiskola.” (Suppan, 1930. 207.o)

➤ Loczka Alajos

➤ „A női kereskedelmi iskola a hivatalnoki pályára, a leánygimnázium pedig a tudományos élethivatásra készít elő, de egyik sincs tekintettel a jövőendő családanyák szükségleteire. A tanítónőképző azért szerezte meg valamennyi közül leginkább a szülői társadalom megbecsülését, mert legközelebb áll a család eszméjének szolgálatához, amennyiben legalább a gyermeknevelés rejtélyeibe bevezeti leányainkat.” (Loczka, 1936. 92.o)

➤ Bálint Aranka

➤ „A szakképzésnek ez a módja nagyon is nőies. Mintha nem is kereskedelmi alkalmazottakat akarnának kenyéradó pályára képezni, hanem ú.n. «jó családból való» leányoknak akarnának alkalmat adni arra, hogy a kereskedelmi tanulmányok mezejére is elkiváncsiskodhassanak. Veszedelemesen hasonlít ez egy ismert pedagógusunk nőnevelési elveihez, aki a nőnevelés ideálját az «egy kis irodalom, egy kis művészettörténet, egy kis stb.»-ben látja. Mindenből egy kicsit, semmiből se eleget, ezt nevezik «általános műveltségnek». (Bálint, 1912. 571.o)

Nőkép

➤ Hagyományos

- Nők hármass szerepköre: anya, feleség, háziasszony
- Munkavállalást nem támogatják
- Női természetnek megfelelő képzés: háziasszonyi teendők, kézimunka

➤ Modern

- Támogatják a nők szélesebb körű oktatását
- Támogatják a munkavállalást
- Bizonyos mértékben egyelőséget hirdet a két nem között

Összegzés

- A vizsgált időszakban (~30év) 4 db írás foglalkozik a női felső kereskedelmi iskola véleményezésével
- A cikkek szerzői a képzésben dolgoznak – tapasztalataik alapján írnak
- Többnyire konzervatív szemléletmódot tükröznek
  - Fizikai, pszichológiai különbségek hangsúlyozása
  - Középpontban továbbra is: anyai, háziasszonyi szerep
- A felső kereskedelmi iskola általában véve is gyakran kritizált intézménytípus
  - Képzés időtartama
  - Tananyag: általánosan képző és szakmai órák aránya

Források

- Bálint Aranka (1912): Német női kereskedelmi iskolák. Magyar Pedagógia. **21.** 565-572.o
- Loczka Alajos (1936): Középfokú gazdasági szakoktatásunk. Magyar Pedagógia. **45.** 79-92.o
- Suppán Vilmos (1914): A X. kereskedelmi oktatásügyi nemzetközi kongresszus. Magyar Pedagógia. **24.** 57-62.o
- Suppan Vilmos (1930): A felső kereskedelmi iskolák problémája. Harmadik, befejező közlemény. Magyar Pedagógia. **39.** 199-213.o